

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

49

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції
Забезпечення якості вищої освіти

ОДЕСА, 2018

Матеріали друкуються відповідно до рішення 49-ї науково-методичної конференції ОНАХТ «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 11–13 квітня 2018 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Букарос А.Ю., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Агеєва І.М., канд. екон. наук, доцент,
Дишкантюк О.В., канд. техн. наук, доцент,
Жихарева Н.В., канд. техн. наук, доцент,
Котлик С.В., канд. техн. наук, доцент,
Купріна Н.М., канд. екон. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Світий І.М., канд. техн. наук, доцент,
Соц С.М., канд. техн. наук, доцент,
Шарахматова Т.Є., канд. техн. наук, доцент,
Шпирко Т.В., канд. техн. наук, доцент,
Риженко Л.Д., методист

ВПЛИВ НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ НА УСВІДОМЛЕННЯ ПОЧУТТЯ ГРОМАДЯНИНА УКРАЇНИ	
В.Г. Швець, В.І. Булюк	110
ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМНОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ У ФОРМАТІ УЧБОВО-НАУКОВИХ ГРУП	
О.Г. Бурдо	111
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ	
А.Д. Салавеліс, І.М. Калугіна, С.М. Павловський	113
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ЕКОНОМІСТІВ: СВІТОВИЙ ОГЛЯД, СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ	
Т.А. Кулаковська	115
СУЧАСНА ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА МОДЕЛІ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
О.О. Голубьонкова, М.Г. Брайко	117
ВИКЛАДАЧ В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
В.Е. Волков	118
ЗАКОРДОННІ СТАЖУВАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	
Л.В. Фігурська, І.С. Чернега	119
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ОНАХТ ЗА ПРОГРАМОЮ «СЕНСОРНИЙ АНАЛІЗ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ»	
О.Б. Ткаченко, Л.О. Валецька, Л.О. Каменева	120
МОДЕЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	
Н.В. Жихарєва	121
НОВІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ПРАВОВИМ ДИСЦИПЛІНАМ	
І.А. Осадча	123
ПОРТФОЛІО ЯК АЛЬТЕРНАТИВНА ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ Й ФОРМУВАННЯ РЕЙТИНГУ СТУДЕНТА	
Н.М. Корсікова	125
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ	
С.Л. Колесніченко, С.О. Поплавська, С.В. Кисельов	129
ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТА В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	
Л.Л. Лобоцька, О.Л. Фрум	131
ДІАГНОСТИКА РЕФЛЕКСОРНО-РЕГУЛЯТИВНОГО КОМПОНЕНТУ РОЛЬОВОЇ ПОЗИЦІЇ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО ВУЗУ	
Г.А. Черняк, І.А. Кириченко, Н.Г. Крилов	133
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ В СФЕРІ БЕЗПЕКИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ СИРОВИНИ І ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ	
Л.М. Пилипенко, О.І. Данилова, І.В. Лопотан	136

Література

1. Попов В.Д. Экономическое сознание: сущность, формирование и роль в социалистическом обществе. Москва: Мысль, 1981. – 239 с.
2. Архипов А.Ю. Современное экономическое мышление (Вопросы теории и практики развития): дис. ... д-ра экон. наук: 08.00.01: Ростов н/Д: РГБ ОД, 1999. 341 с. URL: <http://noosphere.ru/pubs/1095450> (дата звернення: 02.03.2018).
3. Торгашев А.С. Теория сильного мышления URL: <http://www.trinitas.ru/rus/doc/0001/005c/2068-tr.pdf> (дата звернення: 02.03.2018).
4. Гераимчук И. М. Гений это просто. Формирование творческой личности: монография. Киев: ЭКМО, 2010. – 145 с.

ДІАГНОСТИКА РЕФЛЕКСОРНО-РЕГУЛЯТИВНОГО КОМПОНЕНТУ РОЛЬОВОЇ ПОЗИЦІЇ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО ВУЗУ

Г.А. Черняк, І.А. Кириченко, Н.Г. Крилов

Діагностика рефлексорно-регулятивного компонента рольової позиції студента, яка була розроблена спеціалістами лабораторії конкретних соціологічних досліджень ім. В.Г. Злотко кафедри соціології, філософії та права Одеської національної академії харчових технологій, спрямована, в першу чергу, на вивчення навичок рефлексивного аналізу навчально-професійної діяльності студентів технічного вузу. Вона складається з таких напрямків, як вивчення адекватності самооцінки студентами, потреби і здатності студентів усвідомлювати себе як суб'єкта професійної діяльності та вміння проектувати своє професійне майбутнє, бачити свої потенційні і ресурсні можливості, управляти своїм особистісним і професійним розвитком, регулювати свої відносини і діяльність.

В якості основного діагностичного інструменту з даного компоненту був використаний наративний метод (мовний матеріал — есе, твори), в процесі якого вивчалися рефлексивні вміння студентів, пов'язані з професійним вибором і їх професійним майбутнім. Результати дослідження показали, що 64% студентів не тільки описують, як вони зробили професійний вибір, але і рефлексують причини такого вибору. У змісті цього рефлексивного аналізу студентів відображені такі аспекти:

- внутрішні мотиви (власне бажання працювати у виробничій, комерційній, бізнес-сфері, сфері послуг, бажання самореалізації в професії інженера, технолога, керівника, бути завжди у взаємодії з оточуючими і т.д.) і зовнішні фактори (думка рідних і знайомих, прагматичні мотиви);

- аналіз власних здібностей (рівень інтелектуального розвитку, комунікативних навичок) і знань, отриманих в школі і на початковому етапі навчання у вузі з психолого-педагогічних дисциплін і т.д.);

- визначення власних можливостей і позначення бажань в своїй майбутній професійній діяльності.

Проведений аналіз есе дозволив нам виділити, що для:

- 45,1% респондентів характерна рефлексія власного професійного майбутнього (визначення власних можливостей в навчально-професійної діяльності та позначення бажань в своїй майбутній професійній діяльності, бачення себе в професії фахівця інженерно-технічного або управлінського спрямування);

- 34,9% респондентів — рефлексія невизначеності професійної діяльності (аналіз професійної позиції визначає несформованість чіткої позиції в діяльності інженера, технолога, керівника і виборі ролей — «ким я хочу працювати»);

- 30,8% респондентів — рефлексія професійної взаємодії з суб'єктами діяльності (усвідомлення того, з якою категорією людей хочеться працювати в рамках майбутньої професійної діяльності: службовці, інженери, технологи, управлінці, конструктори, вчені, робітники, керівники, представники сфери послуг і т.д.);

- 14,9% респондентів — рефлексія сфер професійної діяльності (усвідомлення конкретних видів професійної діяльності з виконанням різних функцій і ролей).

Для виявлення наявності у студентів адекватної самооцінки навчальних досягнень і професійно-значущих якостей, а також установки на професійну самореалізацію і готовності до здійснення особистих професійних планів була використана соціологічна анкета (388 студентів).

Отримані результати дослідження показують, що 92% респондентів дали розгорнуті відповіді на всі питання анкети, що свідчить про оцінювання своїх можливостей в ролі керівника і здатності аналізувати свої сильні і слабкі сторони для залучення до самостійної професійної діяльності. 8% респондентів відповіли на 5 питань, не відповіли взагалі — відсутні.

Аналіз результатів анкетування дозволив сформулювати наступні висновки.

1. Більшість студентів оцінюють свої сильні якості і знають в чому запорука грамотного керівника приватного або державного підприємства.

2. Незважаючи на розуміння своєї позиції майбутнього керівника, тільки 18,6% респондентів відзначили, що у них вже є сильні якості керівника, а 81,4% — відповіли неоднозначно. Наприклад, на питання «В чому полягають Ваші професійні плани?» Були отримані відповіді: «працювати за професією», «стати грамотним фахівцем», «кар'єрний ріст», «внести свій вклад в розвиток професії інженера, технолога» і т.д.

3. На питання «В чому полягає Ваша позиція, як майбутнього керівника виробничої дільниці?» Більшість респондентів (74,2%) відповіли неоднозначно.

чно. Відзначили, що у них є власна позиція, але пояснити, в чому вона полягає, не змогли. Відповіді були, як правило, односкладові: «виконувати виробничий план», «бути справедливим», «зробити роботу цікавою» і т.п., тоді як рольова позиція практично не відзначена студентами.

4. Результати відповідей на інші запитання анкети кажуть про те, що оцінка готовності до самостійної творчої професійної діяльності студентами можливо завищена (29, 6% студентів оцінили її на 10 балів). З одного боку, можливо респонденти розуміють соціальну значимість даної професії, але, з іншого боку, швидше за недооцінюють всю складність практичної діяльності фахівця інженерно-технічного профілю.

Кількісний та якісний аналіз результатів показав, що для 12% респондентів з високим рівнем рефлексії характерно звернення до аналізу своєї діяльності і вчинків інших людей, з'ясування причин і наслідків своїх дій як в минулому, так в сьогоденні і майбутньому. Їм властиво обдумування своєї професійної діяльності в найдрібніших деталях, ретельне її проектування і прогнозування можливих наслідків, бачення своїх потенційних і ресурсних можливостей в процесі саморозвитку. Відзначимо, що наближені у значенні середній рівень сформованості управлінської рефлексії (46,9%) і низький (41,1%).

Майбутньому фахівцю в галузі управлінської та інженерно-технічної діяльності із середнім рівнем рефлексії не завжди легко поставити себе на місце іншого і регулювати власну поведінку, спостерігаються епізодичні елементи проектування своєї професійної діяльності, студенти не завжди можуть оцінити свої можливості. Низький рівень управлінської рефлексії характеризується відсутністю вмінь аналізувати власну діяльність, проектувати її і своє професійне майбутнє, бачити свої можливості.

Таким чином, результати соціологічних досліджень свідчать про необхідність цілеспрямованої діяльності з розвитку рольової позиції майбутнього студентів, як майбутніх фахівців в області інженерно-технічної і управлінської діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ангелов Г.В., Черняк Г.А., Психологічні аспекти менеджерського потенціалу студентів технічного ВНЗ. Економіка харчової промисловості – 2016.- №8, випуск 3/2016 - С.67-72 .
2. Кириченко И.А., Крылов Н.Г., Черняк Г.А. Нравственно-психологические аспекты формирования у молодежи активных позиций в деле обеспечения национальной продовольственной безопасности. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 12-13 жовтня 2017 «Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI столітті», Одеса. 2017. С.266-268.
3. Кириченко И.А., Ріков Д., Черняк Г.А. Основные направления гуманизации управленческих отношений: социально-психологические аспекты. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 12-13 жовтня 2017 «Еконо-

мічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI столітті», Одеса.2017.С.261-266.

4.Черняк Г.А. Роль психологических знаний в формировании управленческих навыков у студентов технического вуза. Тез.докл. 57 научн.конф. профессорско-преподавательского состава ОГАПТ.-Одесса: ОГАПТ, 1997.-С.21.

5.Черняк Г.А. Интеркультурное воспитание как составная часть общенациональной системы. Тез.докл. Международной конференции "Социально-экономические направления развития украино-болгарских отношений в XXI веке.-София: УНМХ,2000.-С.45.

6. Г.А.Черняк. Тестова психодіагностика на заняттях психолого-педагогічного семінару аспірантів ОНАХТ. Матеріали 48-ї науково-методичної конференції викладачів Одеської національної академії харчових технологій «Розвиток методологічних основ вищої освіти в ОНАХТ» 12–13 квітня 2017. Одеса.2017.С.132-133.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ В СФЕРІ БЕЗПЕКИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ СИРОВИНИ І ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Л.М. Пилипенко, О.І. Данилова, І.В. Лопотан

В умовах світової глобалізації з розгортанням нової індустріальної революції — створенням, конвергенцією і проникненням у всі сфери життя інформаційних комп'ютерних технологій (ІКТ), штучного інтелекту, робототехніки, широким впровадженням біотехнології відбувається стрімке становлення нової парадигми науково-технологічного розвитку. Очікування продовження тривалості здорового життя в провідних країнах, наростання процесів урбанізації і рух до моделі «розумного міста», зростання міжнародної міграції, посилення соціальної нерівності і поява нових соціальних класів, зміна способу життя, поширення соціальних інновацій вимагає трансформації системи освіти. Освітні програми все більше стають орієнтованими на індивідуальне самостійне навчання, яке включає отримання знань за допомогою Інтернету, майстер-класів, в умовах "відкритих шкіл", дистанційне навчання тощо. Між тим, питання безпечності і якості харчових продуктів набувають вирішального значення і не можуть бути вирішені із застосуванням виключно інформаційних технологій. Вивчення природних дисциплін надає знання про основні технологічні процеси під час збирання, переробки сировини, виробництва і зберігання готової продукції, але її якість і безпечність є визначальними критеріями. Важливим і обов'язковим елементом системи менеджменту безпеки є комплекс програм обов'язкових попередніх заходів (prerequisite program PRP) та ISO 9001:2008 для продукції рослинництва. Мета цих програм - робити конкретні дії для усунення причин потенційної невідповідності або іншої небажаної ситуації, усунути можливі ризики або понизити їх до